

การศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
A Study of Strategic Leadership Factors of School Administrators Affecting
Teachers' Work Performance under the Chiang Rai Primary
Educational Service Area Office 4

ทิพย์สุดา อินตะ¹ ธงชาติ วงษ์สุวรรณ² ธิตีอาภา ตั้งคำวานิช³
Tipsuda Inta, Thongchart Wongsawan, Thitiarpa Tangkawanich

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการปฏิบัติงานของครู และ 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2. การปฏิบัติงานของครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการกำหนดทิศทางด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 และทั้ง 3 ตัวแปร สามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานของครู ได้ร้อยละ 65.5

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; การปฏิบัติงานของครู

Abstract

This research aimed to study: (1) the level of strategic leadership of school administrators, (2) the level of teachers' work performance, and (3) the effects of school administrators' strategic leadership on teachers' work performance. This study employed quantitative research design. The sample consisted of 291 teachers under the Chiang Rai

Received: 2026-02-04 Revised: 2026-02-20 Accepted: 2026-02-21

¹ สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Educational Administration, Graduate School, Chiang Rai College. E-mail: tipsudainta026@gmail.com

² อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiang Rai College. E-mail: thongchartwongsawan@crc.ac.th

³ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเชียงราย Lecturer of Chiang Rai College. Corresponding author. E-mail: thitiarpa.tangkawanich@crc.ac.th

Primary Educational Service Area Office 4. Data was collected using a questionnaire. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The research results were as follows:

1. The overall level of strategic leadership of school administrators was at a high level.
2. The overall level of teachers' job performance was at a high level.
3. The aspects of administrators' strategic leadership significantly affecting teachers' job performance at the .01 level were direction setting, strategy implementation, and strategy control and evaluation. Together, these three variables could jointly predict teachers' work performance at 65.5 percent.

Keywords: strategic leadership; teachers' work performance

บทนำ (Introduction)

การศึกษาถือเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ คุณธรรม และทักษะของมนุษย์ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่โลกเข้าสู่ความเป็นสังคมฐานความรู้และเทคโนโลยีอย่างเต็มรูปแบบ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงไม่ใช่เพียงเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอนเท่านั้น หากแต่ต้องเริ่มต้นจากการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ภายในสถานศึกษา ผู้บริหารของสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริงซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ และสามารถขับเคลื่อนองค์กรได้อย่างมีระบบ

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของโรงเรียน วางกลยุทธ์ และขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของบุคลากร ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการองค์กรอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยวิสัยทัศน์ ความสามารถในการตัดสินใจและการสร้างความร่วมมือภายในองค์กร ลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา 2) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) ด้านการควบคุมและประเมินผล 4) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และ 5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งแต่ละด้านมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสามารถของครูในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดของฮิทท์ ไอร์แลนด์ และ ฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland and Hoskisson, 1990 อ้างถึงในสุนีย์กร พลพหล และนุชนรา รัตนศิริระประภา, 2567: 57)

การปฏิบัติงาน ของครู เป็นตัวแปรตามที่สะท้อนถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ครูมีบทบาททั้งเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้อำนวยการควบคุมในการเรียนรู้ และผู้สร้างแรงบันดาลใจ การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาตนเอง 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 4) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ และ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม (อมรลักษณ์ คล้ายเรือง และคณะ, 2565: 264-265) และ (ครูสภา, (2562)

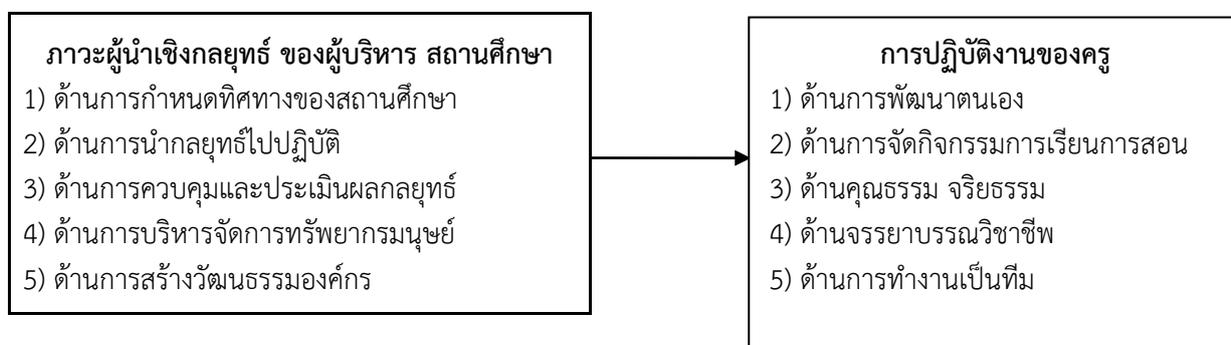
งานวิจัยก่อนหน้านี้ชี้ให้เห็นว่า จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่ง ปรียกร อรุณจินดาตระกูล และ

คณะ (2561: 12) ระบุว่าผู้บริหารที่มีภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์สามารถเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงาน ของบุคลากร ในโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ ตลอดจน ทิฆัมพร เอี่ยมวิโรจน์ และคณะ (2568: 262) พบว่าภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการทำงาน ของครูในมิติสำคัญหลายด้าน ในส่วนบริบทของโรงเรียนในเขตพื้นที่สูง เช่น สำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีความแตกต่างจากพื้นที่ราบ ทั้งด้านภูมิประเทศ ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และทรัพยากร ซึ่งส่งผลต่อ ความซับซ้อนในการบริหารจัดการ การบริหารงาน ที่มีทิศทางชัดเจนและสนับสนุนครูอย่างเป็นระบบจึงมี ความจำเป็นสูง สอดคล้องกับ มิตร ชื่นสิน และจิตติมา วรณศรี (2567: 37-38) พบว่า ภาวะ ผู้นำ เชิงกลยุทธ์ สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ของครู ในพื้นที่สูงได้ อย่างมีนัยสำคัญ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยจักนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัด สพป. เชียงราย เขต 4

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

วิธีดำเนินการวิจัย(Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมุ่งศึกษาการศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหาร สถานศึกษา ที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ของครูฯ โดยใช้วิธีการเก็บ ข้อมูล จาก แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือ ในการเก็บ ข้อมูล ในครั้งนี้ โดยกำหนด ขอบเขตของการวิจัยไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้จากการที่ผู้วิจัยสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะ ผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหาร สถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดทิศทาง ของสถานศึกษา 2) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ 4) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ และ 5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร

2) การปฏิบัติงาน ของครูผู้สอน ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาตนเอง 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ และ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม

1.2 ขอบเขต ด้าน ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,142 คน ในพื้นที่ 5 อำเภอ จำนวน 127 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ครูสังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 จาก 127 โรงเรียน จำนวน 291 คน ด้วยการกำหนดจำนวนโดยการเปิดตารางสำเร็จของเครซีและมอร์แกน (Krejci & Morgan, 1970 อ้างถึงใน ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2543: 108)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียน สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ในพื้นที่ 5 อำเภอ คือ อำเภอขุนตาล อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเชียงของ อำเภอเทิง และอำเภอเวียงแก่น จำนวน 127 โรงเรียน

1.4 ขอบเขต ด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง เดือน มิถุนายน 2567-เดือน สิงหาคม 2568

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานศึกษาในเขตอำเภอ (สพป. เชียงราย เขต 4) มีลักษณะเป็นตรวจสอบรายการ (Check List) ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 สอบถามระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา 2) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ 4) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ และ 5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร จำนวนทั้งหมด 32 ข้อคำถาม มีลักษณะเป็นแบบ Rating Scale (Likert, 1967 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 121)

ตอนที่ 3 สอบถามระดับการปฏิบัติงานของครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาตนเอง 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ และ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม จำนวนทั้งหมด 30 ข้อคำถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราวัด ประมาณค่า ตามแบบ ของ Likert Scale 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อวิทยาลัยเชียงราย เพื่อทำการออกหนังสือในการขอข้อมูลจากบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัย

3.2 จากนั้นผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถาม ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ Google Form

3.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม Google Form พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 จำนวน 127 โรงเรียน จำนวน 291 คน

3.4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ครบ 100% โดยดำเนินการเก็บข้อมูลในระหว่าง เดือน มิถุนายน 2567 ถึง เดือน สิงหาคม 2568 และนำมาทำการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ข้อมูลสถานภาพ ทัวไป วิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานของครู วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูวิเคราะห์ โดยใช้การถดถอยพหุคูณ แบบ เป็นขั้นตอน (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษา ปัจจัยภาวะ ผู้นำ เชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหาร สถานศึกษา ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 จำนวน 291 คน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 ประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.11$, S.D=0.86) และ เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับ จากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการกำหนดทิศทาง ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.14$, S.D = 0.87) รองลงมาคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.12$, S.D = 0.83) และต่ำที่สุด คือ ด้านการควบคุม และประเมินผลกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.07$, S.D = 0.88) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับของภาวะ ผู้นำเชิง กลยุทธ์ ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 (N=291)

ข้อที่	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	\bar{X}	S.D	ระดับ
1	ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา	4.14	0.87	มาก
2	ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.11	0.86	มาก
3	ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์	4.07	0.88	มาก
4	ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์	4.08	0.87	มาก

5	ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร	4.12	0.83	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.11	0.86	มาก

3. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.09$, S.D = 0.84) และเมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.53$, S.D = 0.60) รองลงมา คือ ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.31$, S.D = 0.74) ส่วนต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 3.81$, S.D = 0.95) ตามลำดับดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับของประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ของครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 (N=291)

ข้อที่	การปฏิบัติงานของครู	\bar{X}	S.D	ระดับ
1	ด้านการพัฒนาตนเอง	3.81	0.95	มาก
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.83	0.96	มาก
3	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.96	0.94	มาก
4	ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.31	0.74	มาก
5	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.53	0.60	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.09	0.84	มาก

4. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร การกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ($\beta = 0.733$) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ($\beta = 0.340$) และ ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ($\beta = -0.216$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และทั้ง 3 ตัวแปร สามารถร่วมกันพยากรณ์ การปฏิบัติงาน ของครู โรงเรียน ได้ร้อยละ 65.5 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา ที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ของครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4

ชื่อตัวแปร	B	SE _b	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	1.622	0.113		14.363	0.000		
X1 การกำหนดทิศทางของสถานศึกษา	0.492	0.040	0.733	12.211	0.000	0.334	2.998
X2 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	0.257	0.062	0.340	4.137	0.000	0.178	5.614
X3 การควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์	-0.157	0.073	-0.216	-2.139	0.033	0.118	8.503

R = 0.809 R² = 0.655 F = 181.778 SE = 0.23165 R²_{adj} = 0.652 a=1.622

Y_{total} = ประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ของครู สังกัด สพป. เชียงราย เขต 4 *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีความสามารถในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในปัจจุบัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ และด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจอธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน โดยอาศัยหลักการบริหารทรัพยากร 4M ได้แก่ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีทิศทางที่ชัดเจนและเป็นระบบ นอกจากนี้ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและนำไปสู่การพัฒนาในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มิตร ชื่นสิน และ จิตมา วรณศรี (2567: 28) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการกำหนดทิศทางขององค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลลดา หนูนิลปลอดภัย และ ธารินทร์ รसानนท์ (2567: 989) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านการกำหนดทิศทางขององค์กรเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษณีย์ สาระ และคณะ (2568: 341) ที่พบว่า ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กรเป็นปัจจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

2. การปฏิบัติงานของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพครู เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจอธิบายได้ว่า การทำงานในสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการสื่อสารที่ระหว่งครู ซึ่งส่งผลให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพสูง ครูสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ครูยังยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อันเป็นการสะท้อนถึงคุณภาพการปฏิบัติงานในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วริษา ฮวดศรี และคณะ (2564: 103) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัด สพ.ม.6 จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพล นาลาดทา และ สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี (2567: 1720) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูสังกัด สพ.ม.สมุทรปราการ ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรทั้งสามสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูได้ร้อยละ 65.8 ทั้งนี้ อาจอธิบายได้ว่า การที่ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ช่วยให้ครูเข้าใจเป้าหมายและทิศทางการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานของครูเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และการควบคุม

ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ยังช่วยให้ครูได้รับการสนับสนุน คำแนะนำ และการปรับปรุงพัฒนาการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งทิวา วิริยะ และคณะ (2568: 224) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเกิดประสิทธิผลและประสิทธิผล ซึ่งปัจจุบันที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหาร รวมถึงกลยุทธ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) วัฒนธรรมขององค์กร 3) การคิดเชิงกลยุทธ์ และ 4) การสื่อสาร

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลเชิงสาเหตุอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู และสามารถอธิบายความแปรปรวนของการปฏิบัติงานของครูได้ในระดับสูง สะท้อนบทบาทสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ต่อคุณภาพการจัดการศึกษา
2. การกำหนดทิศทางของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผ่านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบท เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูมากที่สุด โดยช่วยสร้างความเข้าใจร่วมและการปฏิบัติงานอย่างมีทิศทาง
3. การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติและการควบคุมประเมินผลกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ โปร่งใส และต่อเนื่อง ช่วยเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู และเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
ควรที่จะต้องส่งเสริมให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรที่จะต้องศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู
 - 2.2 การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู ควรที่จะต้องใช้ในพื้นที่อื่นศึกษาร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

- ครุสภา. (2562). ข้อบังคับครุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 136 ตอนพิเศษ 68 ง 20 มีนาคม 2562.
- ชลลดา หนูนิลปลอดดี และ ธารินทร์ รัตนนที. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภูเก็ต. วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์. 9(3): 989-1000.

- ทิฆัมพร เอี่ยมวิโรจน์ และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. **วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม**. 12(1): 253-266.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ปรีयर อรุณจินดาตระกูล และคณะ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1. **วารสารบริหารการศึกษา มศว**. 15(29): 11-20.
- มิตร ชื่นสิน และจิตติมา วรณศรี. (2567). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก. **วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา**. 4(1): 28-42.
- รุ่งทิพา วิริยะ และคณะ. (2568). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. **Interdisciplinary Academic and Research Journal**. 5(2): 221-240.
- วิรัช ฮวดศรี กัญญา เอี่ยมพญา และนิวัตต์ น้อยมณี. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา. **วารสารวิชาการสิรินธรปริทรรศน์**. 22(1): 115-127.
- สมพล นาลาดทา และ สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี. (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์**. 9(3): 1719-1732.
- สุนีย์กร พลพหล และนุชนรา รัตนศิริระประภา. (2567). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับการปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี. **วารสารธรรมเพื่อชีวิต**. 31(1): 53-75.
- อมรลักษณ์ คล้ายเรือง และคณะ. (2565). การพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษากลุ่มที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. **Journal of Roi Kaensarn Academi**. 7(2): 254-269.
- อุษณีย์ สาระ และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. **วารสารรัชต์ภาคย์**. 19(63): 340-354.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W.. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.

